

TRGOVAČKI SUD, Sete

Presuda od 9.VI 1964.

Cie d'assurances La Prevoyance
c/a S.A.I.S.A.M.A. Nicoulet et
Nicoulet et Cie i drugi

Lučki stivađor - Šteta na robi koja je uskladištena na obali - Viša sila - Špediterova odgovornost - Lučki stivađor odgovara za štetu na robi koja je uskladištena na obali ako je šteta prouzrokovana vjetrom jačine 7-8 Beauforta i jakom kišom, osobito ako je nevrjeme u luci trajalo duže vremena i uobičajeno za luku u odnosnoj sezoni - Pod ovim uvjetima stivađor se ne može pozivati na višu silu - Stivađor se u svoju korist može pozivati na opće uvjete stivađorova rada u luci, samo ako su ti uvjeti potvrđjeni prefektovom naredbom - Špediter koji prima teret od skladištara ne odgovara za štetu koja je pod navedenim uvjetima nastala na robi ako ga skladištar nije upozorio da je roba podvrgnuta riziku oštećenja za vrijeme uskladištenja

Teret kože u balama nakon iskrcaja bio je uskladišten na obali. Budući da je u to doba u luci duvao vjetar jačine 7-8 Beauforta praćen jakom kišom, jedan dio robe bio je oštećen. Osiguratelji, koji su nadoknadili štetu, tuže stivađora i špeditera. Prvostepeni sud je stivađora obvezao u smislu tužbenog zahtjeva, a špeditera je oslobodio odgovornosti. Bitni razlozi suda jesu slijedeći:

Stivađor se poziva na višu silu kao uzrok štete. Sud ovaj navod nije prihvatio. U postupku je utvrđeno da se radilo o vjetru jačine 7-8 Beauforta, koji je bio praćen jakom kišom. Nevrjeme je u luci trajalo već nekoliko sedmica. Da bi se radilo o višoj sili, morale bi postojati dvije pretpostavke: nemogućnost otklanjanja štetne posljedice i nepredvidivost događaja. U ovom slučaju nema ni jedne od ovih pretpostavki. Vjetar jačine 7-8 Beauforta, pa makar praćen i jakom kišom, ne može se nikako u ovom pogledu smatrati višom silom. Osim toga nevrjeme je trajalo već nekoliko sedmica i to upravo na početku zimske sezone kad su u luci iskrcaja /Sete/ ovakve vremenske prilike normalna pojava.

Da bi se ovaj spor riješio, treba po mišljenju suda odgovoriti na pitanje tko je u vrijeme nastanka štete bio čuvar robe.

Špediter je načelno dužan po nalogu svoga komitenta preuzeti robu od brođara, utvrditi njeno stanje i o tome obavijesti nalogođavca, te da ju čuva sve dok ju ne preda

daljnjem vozaru. Međutim unatoč tome sud je došao do uvjerenja da u vrijeme kad je šteta nastala špediter nije bio čuvar robe. Stivađor je dođuše držao robu za račun špediterov, koji mu je za to i platio, ali unatoč tome treba razlikovati stvarnog od pravnog čuvara robe. Prelazak pravnoga čuvanja robe na neku osobu ne znači uvijek i njegov stvarni prelazak. U ovom slučaju je stvarni čuvar bio stivađor, a pravni čuvar bio je špediter. Jedino je stivađor bio onaj koji je mogao poduzeti mjere potrebne za očuvanje tereta, a špediteru naprotiv to nije bilo moguće. Stivađor je bio dužan, da bi otklonio svoju odgovornost, upozoriti špeditera na opasnost kojoj je roba izvrgnuta za vrijeme uskladištenja na obali. Od tog momenta špediter bio bi osobno odgovoran ako ne bi poduzeo potrebne sigurnosne mjere. Budući da stivađor nije špeditera obavijestio, mora sam snositi štetne posljedice.

/DMF, 1965, str. 162/

B.J.

Odgovornost špeditera za rad stivađora

Ne ulazeći u pitanje da li stajalište suda o odnosu između špeditera i stivađora izraženo u gornjoj presudi odgovara francuskom pravu koje špeditera čini odgovornim čak i za vozarov rad, čini nam se da bi, u okviru primjene našega prava, trebalo zauzeti drukčije stajalište. Polazna tačka suda je u podjeli stvarne i pravne funkcije čuvara robe. Sud u koliziji između ovih funkcija daje prednost stvarnom čuvaru, i njega, pa i u odnosu prema trećima, uključujući i špediterovog komitenta, čini odgovornim za štetu. S ovim stajalištem ne bismo se mogli složiti. Kad je komitent špediteru povjerio posao otpreme, za njega je isključivo važno da li je špediter došao u poziciju pravnog čuvara. Da li je uz to postao i stvarni čuvar, to se komitenta ne mora ništa ticati. Inače bi se, dosljednom primjenom stajališta zauzetog u gornjoj presudi, moglo doći do upravo apsurdnog rezultata, naime da bi uredniji špediter, koji je i stvarno preuzeo na čuvanje robu, odgovarao svomu komitentu strože od onoga koji je čitavu brigu oko čuvanja robe nekontrolirano prepustio trećoj osobi. Špediter zaista čuvanje robe može prepustiti nekome trećem, ali s tim ne može sebe, u odnosu na svoga komitenta, dovesti u bolji položaj, osobito ne što se tiče prebacivanja odgovornosti na treću osobu kojoj povjeri čuvanje robe. Da li će i treći, stvarni čuvar /u ovom slučaju stivađor/ biti odgovoran, stvar je pravnog sistema, koji u konkretnom slučaju dolazi do primjene. Prema jednom od osnovnih načela građanskog prava, koje se nesumnjivo mora i u ovim odnosima primjeniti, jedna ugovorna stranka koja je, na temelju ugovorne obveze ili zakona, dužna izvršiti određenu radnju, odgovara za uspjeh djela, iako nje-

govo izvršenje prepusti trećoj osobi. Sud u gornjoj presudi svoje stajalište ispravlja utoliko što bi špeditera proglasio odgovornim da ga je stivador obavijestio da je roba podvrgnuta riziku oštećenja, i to pod pretpostavkom da na temelju te obavijesti špediter ne bi ništa poduzeo za očuvanje robe. I ovo stajalište, čini nam se, protivi se navedenom načelu građanskog prava. Kad je špediter povjerio čuvanje robe trećoj osobi, on se sam morao uvjeriti pod kojim se uvjetima roba čuva. Nikako nije opravdano dopustiti mu da čeka da ga o tome obavijesti stivador, jer bi i u ovom slučaju neuredniji špediter, koji se za robu uopće ne interesira, bio u boljem položaju od onoga koji o njoj vodi brigu. Čini nam se da je sud morao stati na stajalište da je špediter, čim je pravno primio robu, morao utvrditi kako je i gdje je ona uskladištena, pa u tom pogledu dati stivadoru odgovarajuće instrukcije. Svaki proпуст ove dužnosti čini ga odgovornim prema svom komitentu. Morao je u prvom redu narediti da se roba uskladišti u zatvoreno skladište, jer bi tek tako bila potpuno osigurana od oštećenja. Što se pak tiče stivadorove odgovornosti, uzgred napominjemo, čini nam se da bi stivador zaista bio odgovoran ako je, pod navedenim vremenskim okolnostima, samoinicijativno uskladištio robu na otvorenom skladištu. Međutim, ako ju je tamo uskladištio po nalogu bilo špeditera ili neke druge ovlaštene osobe, tada ne bi bio odgovoran pod uvjetom da dokaže da je poduzeo normalne i uobičajene sigurnosne mjere. Poznato je naime da je roba na otvorenom skladištu podvrgnuta mogućnosti oštećenja i da je vrlo teško, pa i gotovo nemoguće, poduzeti takove sigurnosne mjere koje bi apsolutno isključivale oštećenje robe.

B.J.

KASACIONI SUD ITALIJE

Presuda od 26.VI 1963.

Franco c/a Pugliese i Lubrano

Ugovor o navlu /noleggio/ - Prijenos teretnice - Ugovor o navlu može se dokazati samo pismenom ispravom - Prava iz teretnice po naredbi mogu se prenijeti i prema općim pravilima obveznog prava - Prava iz teretnice samostalna su i ne obuhvaćaju i prava iz ugovora o prijevozu

Tužitelji su uložili reviziju protiv presude Apelacionog suda kojom je njihov tužbeni zahtjev odbijen iz slijedećih razloga: 1/ da je na temelju čl.384. i 385. Zakona o plovidbi i trgovačkim običajima koji postoje u vezi s uzimanjem brodova u naval na putovanje moguće takav ugovor